

Protocol

Grensoverschrijdend gedrag, time-out, schorsen en verwijderen

Inleiding

Grensoverschrijdend gedrag, waaronder pesten, is iets dat overal in de maatschappij voorkomt en dus ook bij ons op school. Het is een onderdeel van (a)sociaal gedrag dat wij onder ogen zien en op onze school serieus nemen. Om die reden hanteren wij op school een integraal sociaal veiligheidsbeleid waardoor we op diverse manieren werken aan een sociaal veilig klimaat op school.

Preventieve aanpak

Door middel van het beleidsplan Sociale Veiligheid is een preventief kader neergelegd. De zaken die hieronder kort beschreven staan verwerkt in en dragen bij aan dit preventieve kader.

Methode sociaal-emotionele ontwikkeling

Op school werken wij met een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze methode is erop gericht om kinderen vaardigheden aan te leren, waarmee ze zelfstandig kunnen bijdragen aan hun welbevinden en de sociale veiligheid. Aangeleerde vaardigheden lopen uiteen van stevig staan tot het uitspreken van gevoelens, het aangeven van grenzen en het vragen van hulp. Als het misgaat, er sprake is van ruzie of pesten, is het van belang om bij beide partijen te onderzoeken waarom zij het aangeleerde gedrag nog niet vertonen. Bij peestsituaties is het cruciaal dat de leerkrachten investeren in beide partijen door aandacht te geven aan wat beide partijen nog kunnen leren betreffende: vrijwillige deelname aan het spel/de situatie, het geven van toestemming, leeftijdsadequaat gedrag, gelijkwaardigheid, zelfrespect en de context waar het gedrag plaatsvindt. Dit gebeurt mede door middel van de methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling.

Normen en regels

Binnen SCOPE scholengroep onderschrijven wij de volgende uitgangspunten, in samenhang met de 4 kernwaarden; vertrouwen, respect, integriteit en welbevinden.

Elke school hanteert naast de kernwaarden nog kanjertraining-, Leefstijl-, KWINK- of PBS- regels.

Vanuit het gedachtengoed van sociale veiligheid is onderzocht in hoeverre kan worden gekomen tot hoofdnormen waarop elke betrokkene van de school aangesproken kan worden.

Overstijgend zijn de volgende omgangsnormen geformuleerd:

- Iedereen is anders en we horen er allemaal bij.
- We helpen elkaar.
- We zorgen goed voor elkaar, onszelf en onze omgeving.

Plein

Op het schoolplein spelen veel kinderen met elkaar samen. En waar veel kinderen samen spelen kunnen escalaties voorkomen. Daarom is er gedurende de pauzes toezicht op het schoolplein, waarbij duidelijke gedragsregels en afspraken worden gehanteerd. Als er zich voortdurend escalaties voordoen op het plein wordt er extra pleinwacht ingesteld.

Dossiervorming

Alle situaties van ernstig grensoverschrijdend gedrag worden in het leerling dossier vastgelegd en de sociale ontwikkeling van leerlingen en groepen wordt in het leerlingvolgsysteem gevolgd. Het leerlingdossier is inzichtelijk voor ouders. Dit betekent dat alle informatie zo feitelijk mogelijk in het dossier opgenomen moet worden. Ouders kunnen niet tegenhouden dat signalen in het

leerlingdossier opgenomen worden. Wel kunnen ze het met de informatie uit het dossier oneens zijn. Dat kan worden vermeld, maar ouders hebben niet het recht informatie te (laten) wijzigen als deze feitelijk juist is. Het dossier vormt de basis om het gesprek met ouders aan te gaan.

Stappenplan: Aanpak bij grensoverschrijdend gedrag

Wanneer er sprake is van grensoverschrijdend gedrag, leerlingen ruzie met elkaar hebben of er wordt gepest, hanteren we onderstaande stappen:

Stap 1	Ik kan het zelf
Stap 2	Ik vraag hulp
Stap 3	We zoeken samen een oplossing
Stap 4	School en ouders werken samen
Stap 5	Time-out
Stap 6	Schorsing
Stap 7	Verwijdering

Stap 1: Ik kan het zelf

Leerlingen proberen een conflictsituatie eerst zelf op te lossen door duidelijk "Ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?" te zeggen. Het omschrijven van het gedrag dat als niet leuk ervaren wordt, is belangrijk.

Stap 2: Ik vraag hulp

Wanneer het niet lukt om het zelf op te lossen, dan wordt de situatie aan de meester of juf voorgelegd of wordt er andere hulp ingeroepen. Het is knap als de leerling dat doet. De leerkracht gaat hier meteen op in of maakt een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen.

Stap 3: We zoeken samen een oplossing

Als hulp vragen onvoldoende resultaat biedt, vindt er een gesprek met de betrokken leerlingen en de leerkracht plaats. De bedoeling van het gesprek is om samen met de leerlingen het grensoverschrijdende gedrag inzichtelijk te maken en zo de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Alle partijen komen in dit gesprek aan bod en krijgen gelegenheid hun kant van het verhaal te vertellen.

Ouders worden van het gesprek en de afspraken op de hoogte gebracht. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt en in het leerlingvolgsysteem opgenomen.

Consequenties het grensoverschrijdende gedrag kunnen zijn:

- Nablijven tot alle leerlingen vertrokken zijn (in het kader van veiligheid).
- Een schriftelijke opdracht zoals een opstel over de toedracht van zijn/haar rol in het pestprobleem.
- In een gesprek afspraken maken over gedragsverandering.
- Eén of meerdere pauzes binnen blijven.

Stap 4: School en ouders werken samen

Als het grensoverschrijdend gedrag aanhoudt zullen ouders nauwer betrokken worden om samen met de leerkracht de situatie aan te pakken. Ouders en school bekijken samen hoe zij het gedrag kunnen stoppen en aanpassen. Indien wenselijk sluiten naast de leerkracht ook de intern begeleider en/of directie bij het gesprek aan. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt en dit wordt in het leerlingvolgsysteem opgenomen.

De leerling die het gedrag vertoond wordt op zijn/haar gedrag aangesproken en wordt geholpen om op een positieve manier relaties aan te gaan en te onderhouden met anderen.

De leerling die het gedrag heeft ondergaan krijgt de gelegenheid om zijn/haar verhaal te doen. Belangrijk hierbij uitgangspunt hierbij is dat het kind zich serieus genomen voelt.

De leerkracht geeft in de klas aandacht aan de groepsverantwoordelijkheid (indien van toepassing) met betrekking tot het grensoverschrijdende gedrag. De leerkracht kan hierbij terugvallen op de principes uit de methode voor sociaal emotionele ontwikkeling en herhaalt daaruit eventueel gedeeltes die van toepassing zijn. Er wordt gewerkt aan competentieontwikkeling en het probleem wordt waar mogelijk constructief benaderd. Indien het betrekken van ouders van de leerlingen wenselijk is, kan ook deze versterking worden overwogen.

Stap 5: Time-out

Om de dynamiek te verbreken, wordt een time-out ingesteld. Het kind krijgt zelfstandig werk mee uit de eigen groep en wordt in een andere groep geplaatst.

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt het kind voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd, afhankelijk van de aard van het ongewenste gedrag en de inschatting van de directie.
- Ouders worden direct (schriftelijk en telefonisch) van het incident en de time-out op de hoogte gebracht.
- Van het incident en de time-out wordt verslag gedaan in het dossier van het kind.
- De time-out kan maximaal tot het einde van de week duren.
- Een time-out onderscheidt zich van een schorsing doordat het kind in deze periode ondergebracht wordt in een andere groep of bij een leerkracht elders in de school. Het kind krijgt wel onderwijs in de setting van de school, maar neemt niet deel aan activiteiten van zijn/haar klas.
- In het kader van (sociale en fysieke) veiligheid kan besloten worden dat het kind niet deelneemt aan gym-/sportlessen, groepsactiviteiten (zoals vieringen) en overblijf.
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.

Stap 6: Schorsing

In geval het voorgevallen incident zeer ernstig is of als een time-out niet helpt kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar onderwijs is hierbij van toepassing, te weten artikel 40c lid 1-4, hierover uitgewerkt:

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van de maatregel en om goedkeuring gevraagd. Gedurende de schorsing wordt het kind de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van het kind gewaarborgd kan worden.
- Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.
- De schorsing bedraagt maximaal één week. Ouders worden schriftelijk geïnformeerd over het besluit tot schorsing. Voor het onderwijs geldt dat vanaf dag 2 de inspectie zal worden geïnformeerd.
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van het kind op de school aan de orde komen.

- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingdossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - Het bevoegd gezag
 - De ambtenaar leerplichtzaken (onderwijs)
 - De inspectie onderwijs (onderwijs)
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Stap 7: Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang op de school, kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar onderwijs is hierbij van toepassing.

- Verwijdering van een kind van het kindcentrum is een beslissing van het bevoegd gezag. Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkrachte te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt, in het geval van het onderwijs, ter kennisgeving opgestuurd naar
 - De ambtenaar leerplichtzaken
 - De inspectie onderwijs
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift. De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Definitieve verwijdering van een kind vindt niet eerder plaats, dan dat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school of een andere school voor speciaal onderwijs bereid is het kind toe te laten.

In grote lijnen zijn er vier gronden voor verwijdering van een kind:

1. De school kan niet (langer) voldoen aan de onderwijsbehoefte van het kind. De verwijdering is dan vooral onderwijskundig en/of organisatorisch ingegeven. In dit geval is het van belang vast te stellen of het kind formeel thuishoort in of toelaatbaar is tot het speciaal (basis) onderwijs of dat het kind thuishoort in het regulier basisonderwijs. Een kind is toelaatbaar tot het speciaal (basis)onderwijs als het samenwerkingsverband waartoe de school behoort het kind toelaatbaar heeft verklaard of als het door een instelling van cluster 1 of 2 een toekenning heeft gekregen voor een intensief arrangement. Als die toelaatbaarheidsverklaring/ toekenning aanwezig is, maar de ouders of de speciale basisschool weigeren met de plaatsing in te stemmen, dan kan de basisschool alsnog tot verwijdering overgaan.
2. Verwijdering op basis van ernstig wangedrag van het kind. Enkele voorbeelden van wangedrag zijn: overtreding van de schoolregels, agressief gedrag, bedreiging, vandalisme, seksuele intimidatie. Verder moeten lichtere maatregelen hebben gefaald en moet het kind en/of zijn ouders zijn gewaarschuwd dat bij de eerstvolgende keer van wangedrag tot verwijdering wordt overgegaan. Overigens is in de praktijk gebleken dat verwijdering (formele maatregel) gebaseerd moet zijn op een school-/bestuursreglement dat duidelijke grenzen stelt aan het gedrag van het kind (informele maatregelen).
3. Ook het gedrag van ouders of de relatie tussen de school en ouders kan reden zijn om tot verwijdering over te gaan. In dit geval is het van groot belang dat er gedragsregels zijn hoe de school met wangedrag omgaat en wanneer de grens van verwijdering is bereikt. Dit kan worden gepubliceerd in de schoolgids. Belangrijk is echter dat de voorzieningenrechter niet alleen verlangt dat het om een ernstig verstoorde relatie gaat, waarvan het niet aannemelijk is dat herstel te verwachten is, maar ook dat de verstandhouding een negatieve invloed moet hebben op 'het ordelijk functioneren van de school'. Het onderwijsproces zelf zal er dus onder te lijden moeten hebben en niet alleen voor het kind zelf, maar ook breder.
4. Verwijdering vanwege gedrag dat in strijd is met de grondslag van de school.

Bijlage Voorbeeldbrieven inzake schorsing en verwijdering

Brief aan ouders inzake schorsing

Indien u een leerling schorst, moet u de ouders/verzorgers van de leerling schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte stellen. Hiervoor kunt u deze voorbeeldbrief gebruiken. Let u erop dat u de brief aangetekend verstuurt.

Aan de ouders/verzorgers van
Plaats, datum

Geachte ouders/verzorgers,
In navolging op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op ... en na overleg met de groepsleerkracht dhr/mw delen wij u hierbij mede dat uw zoon/dochter met ingang van tot uiterlijk..... is geschorst. Gedurende deze schorsing ontzeggen wij de toegang tot de school. De reden(en) die ten grondslag liggen aan deze schorsing zijn:.....

De genomen maatregelen met het oog op de schorsing zijn: . (denk aan het meegeven huiswerkopdrachten etc.).

Hoogachtend, Namens het Bestuur van (naam van de school)
(naam directeur + functie)

In afschrift aan:

- Schoolbestuur
- Leerplichtambtenaar
- Onderwijsinspectie

Brief aan ouders over voornemen verwijdering

Deze voorbeeldbrief kunt u gebruiken bij de schriftelijke en gemotiveerde mededeling aan de ouders/verzorgers over het voornemen hun kind van school te verwijderen. Deze brief dient u aangetekend te versturen.

Aan de ouders/verzorgers van.....
Plaats, datum

Geachte ouders/verzorgers,
In navolging op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd na overleg met de groepsleerkracht dhr/mwdelen wij u hierbij mede dat uw zoon/dochter...met ingang van.....(rekening houdend met 8 weken termijn) op grond van artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs/ Wet op de Expertisecentra zal worden verwijderd van school.

In de komende acht weken zullen wij uitvoering geven aan de verplichting zoals opgenomen in artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs Wet op de Expertisecentra, inhoudende dat wij op zoek zullen gaan naar een andere school die bereid is uw zoon/dochter toe te laten. Mochten wij hier binnen 8 weken niet in slagen dan zullen wij overgaan tot definitieve verwijdering.

Voorafgaande aan deze definitieve verwijdering zullen wij uw zoon/dochter met onmiddellijke ingang/met ingang van..... tijdelijk verwijderen. Tijdens deze tijdelijke verwijdering ontzeggen wij uw zoon/dochter de toegang tot de school.

De reden(-en) die ten grondslag liggen aan deze verwijdering zijn:.....

De genomen maatregelen met het oog op de verwijdering zijn: (denk aan het meegeven huiswerkopdrachten etc.).

Tegen dit besluit kunt u op grond van artikel 63 lid 3 van de Wet op het Primair onderwijs/ artikel 61 lid 3 van de Wet op de Expertisecentra binnen zes weken na ontvangst van dit besluit schriftelijk bezwaar maken. U kunt dit bezwaar richten aan Alvorens het Bevoegd Gezag een besluit neemt aangaande uw bezwaar zult u worden gehoord. Het Bevoegd Gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van uw bezwaren.

Hoogachtend, Namens het Bevoegd Gezag (naam)
(naam directeur + functie)

In afschrift aan:

- Schoolbestuur
- Leerplichtambtenaar
- Onderwijsinspectie

Brief aan ouders over definitieve verwijdering

Deze voorbeeldbrief kunt u gebruiken wanneer u de ouders/verzorgers mededeelt dat hun kind definitief wordt verwijderd. Deze brief dient u aangetekend te versturen.

Aan de ouders/verzorgers van.....
Plaats, datum

Geachte ouders/verzorgers,

In navolging op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op en na overleg met de groepsleerkracht dhr/mw en onze brief d.d (datum brief voornemen tot verwijdering) delen wij u hierbij mede dat uw zoon/dochter met ingang van op grond van artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs/ Wet op de Expertisecentra definitief zal worden verwijderd van school.

In afgelopen acht weken hebben wij op grond van de verplichting zoals opgenomen in artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs/ Wet op de Expertisecentra, gezocht naar een andere school voor uw zoon/dochter. Wij zijn er echter niet in geslaagd om een andere school bereid te vinden om uw zoon/dochter toe te laten. (Toelichting op gepleegde inspanningen, reden van niet toelaten).

De reden(-en) die ten grondslag liggen aan deze definitieve verwijdering zijn:.....

De genomen maatregelen met het oog op de verwijdering zijn: .(denk aan het meegeven huiswerkopdrachten etc.).

Tegen dit besluit kunt u op grond van artikel 63 lid 3 van de Wet op het Primair Onderwijs artikel 61 lid 3 van de Wet op de Expertisecentra binnen zes weken na ontvangst van dit besluit schriftelijk bezwaar maken. U kunt dit bezwaar richten aan Alvorens het Bevoegd Gezag een besluit neemt aangaande uw bezwaar zult u worden gehoord. Het Bevoegd Gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van uw bezwaren.

Hoogachtend, Namens het Bevoegd Gezag (Naam)
(naam directeur + functie)

In afschrift aan:

- Bevoegd Gezag
- Leerplichtambtenaar
- Onderwijsinspectie

Bijlage Begeleiding bij pesten en adviezen aan ouders

Begeleiding van een kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen;
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen;
- Samen met het kind werken aan oplossingen;
- Gesprek met de ouders van het gepeste kind;
- Afspraken maken over aanpak met ouders en kind;
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining;
- Indien noodzakelijk het inschakelen School Maatschappelijk Werk / Centrum Jeugd en Gezin.
- Spelkaartjes "Ik speel beter" en "Eigenwijsjes".

Begeleiding voor de pester:

- Met het kind bespreken welk effect zijn/haar gedrag heeft voor de gepeste;
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen;
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Gesprek met de ouders van de pester. Wat is/kan de oorzaak zijn van het pesten?
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. sociale vaardigheidstraining;
- Eventueel het inschakelen School Maatschappelijk Werk / Centrum Jeugd en Gezin.
- Spelkaartjes "Ik speel beter" en "Eigenwijsjes".

Hulp bieden aan de zwiigende middengroep De middengroep wordt actief betrokken bij het oplossen van het pestprobleem door:

- Met de leerlingen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij;
- Met de leerlingen te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;
- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen;
- Het programma "Meidenvenijn" kan hiervoor worden gebruikt in groep 7 & 8.

Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Blijf in gesprek met uw kind en maak duidelijk dat u gaat helpen;
- Bedenk samen een plan van aanpak;
- Als pesten op straat plaats vindt, niet op school, kunt u het beste contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het best direct met de groepsleerkracht bespreken;
- Door complimentjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Werk samen met de school, maar houdt de grenzen in de gaten. Uw grenzen en ook die van school. De inbreng van u is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door school.

Ouders van kinderen die pesten/meelopers :

- Neem het probleem serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

Alle ouders:

- Neem ouders van gepeste kinderen serieus;

- Stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem en beloon het goede gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind om voor anderen op te komen;
- Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.